

Slovenski dom

Stev. 248.

V Ljubljani, sreda 2. novembra 1938.

Leto III

Sestanek nemškega in italijanskega zunanjega ministra na Dunaju:

Obmejni spor med Češkoslovaško in Madžarsko bo razsojen še danes

Dunaj, 2. nov. o. Danes so se pričeli na Dunaju med nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom in italijanskim zunanjim ministrom Ciano razgovori za razsojanje spora med Češkoslovaško in Madžarsko in za končno razmejitve med obema državama. Nemški zunanji minister Ribbentrop je došel na Dunaj sredi noči. Sredi je došel na Dunaj tudi madžarsko odposlanstvo pod vodstvom zunanjega ministra Kanya. Italijanski zunanji minister Ciano je prišel na Dunaj danes dopoldne iz Bolzana. Davi je prispelo tudi češkoslovaško zastopstvo, ki ga vodi zunanji minister dr. Chvalkovski.

Prvi sestanek med italijanskim in nemškim zunanjim ministrom je bil danes ob 11. Popoldne bo seja, katere se bosta poleg Ribbentropa in grofa Ciana udeležila še voditelja češkoslovaške in madžarske delegacije. Pričakujejo, da bo razsoditveni sestanek na Dunaju končal svoje delo že noč in da bo z njegovim sklepom spor med Češkoslovaško in Madžarsko končno in veljavno končan. Uradno sporočilo o sklepih bo izdano takoj po koncu seje.

Domnevajo, da bosta Nemčija in Italija izbrali v razsojanju srednjo pot, da bi tako zadovoljili obe stranki. Največ, kar bi mogla dobiti Ma-

džarska, bi bilo okrog 4000 kv. km slovaškega ozemlja s približno 1.000.000 ljudi. To področje bo obsegalo mesta Užhorod, Levice, Lučenec, Košice, Mukachevo in Berehovo. Nitra in Bratislava bi ostali pod Slovaško.

Posvetovanja med zunanjimi ministri Nemčije, Italije, Češkoslovaške in Madžarske bodo na Dunaju v gradu Belvedere, v katerem je bil takoj po zasedbi Avstrije interniran bivši kancler dr. Schuschnigg. Sestanek ima poleg poravnave spora med CSR in Madžarsko še namen dokazati, da Italija in Nemčija nista zaradi srednje Evrope prišli v nikako nesoglasje.

Vesti 2. novembra

Umrli je veliki francoski katoliški pesnik Francis Jammes, čigar lepi roman »Rožni vene« v soncu imamo v slovenskem prevodu.

Novo vlado je dobila južnoameriška republika Paragvaj, kjer je pred kratkim prišlo do majhne notranje revolucije.

Stranka bivšega predsednika češkoslovaške republike dr. Beneša je sklenila, da se razide.

Število čeških beguncev iz sužetnih krajev je zraslo na 50.000. Begunci morajo povečini bivati v vagonih, ki jim jih je dala na razpolago država.

Državni odbor francoske ljudske fronte bo imel v četrtek svoj sestanek, na katerem bodo radikalni socialisti sporočili svojim zaveznikom, da ljudske fronte ni več, ker so razbili komunisti s svojim čudnim vedenjem ob zadnji evropski krizi.

Podkarpatska avtonomna vlada je razpustila organizacijo »Crnih srac«, v kateri so se zbirali rusinski fašisti.

Nova nemška zračna ladja »Grof Zeppelin« je pred dvema dnevnoma iz Frankfurta odplula na propagandni polet čez nekatere evropske države.

Najmočnejša radijska postaja na kratke valove je pričela delovati pred dvema dnevnoma v Prato Smeraldo sredi izsušenih Pontinskih močvirij. Slovesnosti se je udeležil tudi Mussolini.

Japonski izvoz je letos dosegel tako nizko stopnjo, kakor že 20 let ne.

Mednarodna železniška konferenca se je začela v Soliji. Udeležujejo se je vse evropske države razen obeh Španij.

Osem milijonov frankov škode ima vsak dan Francija zaradi požarov, tako so izračunali po ognju v Marseillu.

Češkoslovaška zdravniška zveza je sklenila, da bo zahtevala od vlade, naj omeji število judovskih zdravnikov v državi.

Bolgarska trgovska zbornica je podarila vojnemu ministrstvu 10 milijonov lejev za nakup novih letal.

Nemški maršal Göring je dopotoval na Dunaj, kjer ostane nekaj dni. Dunajski župan mu je večer priredil v okolici velik lov.

Poskus telefonskega alarma za primer nenadnega letalskega napada so večer priredili v Angliji. Pri tem alarmu je sodelovalo okrog 5000 telefonskih alarmnih naprav v 430 večjih angleških krajih.

Nemški minister za telesno vzgojo v Tschammer und Osten je došel v Trsteno pri Dubrovniku.

200 vojakov iz rdeče mednarodne brigade je večer dopotovalo s posebnim vlakom iz Barcelone v Francijo. Francoske oblasti so v zadregi, kam naj spravijo te bojovnike, ki so povečini Nefrancozi, in so jim domače države vzele državljanstvo.

Hud napad iz zraka je večer doživel Barcelona, kamor je priletelo deset velikih bombnikov, ki so metali žigalne bombe.

Birski japonski zunanji minister Ugaki je storil samomor, kakor poročajo pariški listi.

Japonski listi groze Franciji, češ da prihaja čez francosko ozemlje še vedno vse orožje za kitajsko vojsko.

Rudarji 27 narodnosti v srednjeafriški pokrajini Tanganiki, ki je zdaj pod angleško upravo, so imeli zborovanje, na katerem so sprejeli sklep, da se bodo z vsemi silami upirali vrnitvi te pokrajine Nemčiji.

Mednarodni kongres velikih turistovskih organizacij bo prihodnje leto na Holandskem. Udeležila se ga bo tudi naša država.

Izpolnjenost na Poljskem se je v septembru zmanjšal skoraj za milijon ton v primeri z avgustom. Vzrok za zmanjšanje je v tem, da Poljska — kakor Belgija — ne moreta prodajati več toliko premoga v tujino.

Velike demonstracije Ukrajincev so bile večer na Poljskem. Demonstranti so protestirali proti temu, da bi Poljska dobila Podkarpatsko Rusijo, v kateri je ukrajinsko ljudstvo zdaj prvič dobilo samostojnost. Poljska policija je proti demonstrantom nastopala zelo surov.

Predsedniku francoske vlade Daladieru je prebivalstvo v Marseillu prirejalo velike manifestacije za njegovo prizadevanja, da je ohranil mir.

Bivši nemški cesar Viljem, ki prebiva v holandskem gradu Doornu, je precej nevarno obolel. Nobelove nagrade za zdravilstvo ne bo letos dobil nihče. Tako je večer sklenila komisija, ki nagrado podeljuje.

Arabi in mohamedanci naj bojkotirajo ameriško blago, ker se Amerika uradno zavzema za palestinske Jude. Tako poziva ves mohamedanski svet jeruzalemski arabski list »Palastin«.

Za častnega meščana škotske prestolnice Edinburga so izvolili predsednika vlade Chamberlaina za zasluge, ki jih ima za ohranitev miru.

Zaradi strahu in zmede, ki ga je, kakor je naš list poročal v ponedeljek, povzročila v Združenih državah radijska oddaja Welsovnevega romana »Vojna med svetovi«, so ameriške oblasti uvedle preiskavo, kdo je kriv, da je tako razburljivo delo prišlo v tako razburjenih časih na spored radijskih oddaj.

Sovjetski maršal Blücher je v neki bolnišnici blizu Moskve, kakor pravi vest francoskih listov.

Zamenjava v francoski vladi

Pariz, 2. nov. m. Na večerajnji seji francoske vlade je bilo sklenjeno, da zamenjata svoji področji finančni in pravosodni minister. Tako je postal dosedanj finančni minister Marchandreau pravosodni, dosedanj pravosodni minister Paul Reynaud pa finančni minister. Novi finančni minister je častnikarjem obljubil daljšo izjavo, v kateri bo pojasnil, zakaj je bila potrebna ta sprememba v vladi.

Voditelj muslimanov dr. Spaho o volitvah

Belgrad, 2. nov. m. Večera je imel v Sarajevu sestanek s svojimi somišljeniki prometni minister dr. Mehmed Spaho. Podal je poročilo o zunanjem in notranjem političnem stanju ter odgovoril na različna vprašanja, ki prihajajo predvsem iz JNS, češ da je bivša jugoslovanska muslimanska organizacija izdala svoj program. Minister Spaho je to odločno zanikal, nato pa odgovarjal še na očitke opozicije, da pred volitvami nima zadosti svobode. Pobijal je tudi trditve, da bodo volitve nasilne. Minister Spaho pravi, da vlada ne potrebuje nasilja in ne političnih načinov Živkovića. Jeftića in Velja Popovića. Opozicija širi te vesti samo zato, da bi svoje pristaježe v naprej pripravila na poraz, ki ga bo potem skušala utemeljiti z bajkami o silnem pritisku. Glede volivnega izida je Spaho rekel, da se zanj ni treba bati. Volitve bodo prinesle vladi veliko zmago, toda ne zato, ker pač vlada, temveč zato, ker je ljudstvo dala mir, delo in kruh. Zato poziva vse, ki hočejo delo, mir in kruh, naj glasujejo za listo JZK. Kdor pa hoče povratek na 5. maj, pa naj voli Živkovića, Jeftića in Velja Popovića.

Belgrad, 2. nov. m. V Belgrad sta dopotovala bivša člana JNS dr. Lavoslav Hanžek in Josip Cvetič, da bi uspešno zaključila pogajanja z JZK o tem, da bi mogli nekateri JNS-arji postaviti svoje kandidature na Stojadinovičevi listi.

Splošna stavka in krvavi boji v Palestini

Jeruzalem, 2. novembra. o. Večera so Arabci začeli s splošno stavko v vseh prometnih in trgovskih panogah. Trgovine bodo zaradi stavke ostale zaprte do petka, prometna stavka na železnica, avtobusih in pristaniščih bo pa trajala, dokler Angličje ne uslišijo arabskih zahtev.

Uradno poročajo, da je vstaja v Palestini zahlevala v oktobru 520 smrtnih žrtv. Od tega je bilo 373 Arabcev, 58 Judov in 14 Angležev. Ranjenih je bilo 240 ljudi. Angleži so ta čas razstrelili z dinamitom sedem arabskih vasi.

Do hudega spopada je prišlo večer med Arabci in angleško vojsko pri Haifi v Nablusu. V bojih je padlo veliko Arabcev. Angleška vojska je zasedla arabsko pristanišče Jaffo, kjer bo razstrelila nekatere mestne predele.

Razpis zdravniških mest

Kraljevska banska uprava razpisuje dve mesti zdravnikov-uradnih pripravnikov v banovinski bolnišnici v Murski Soboti in mesto zdravniške družene zdravstvene občine Loče (srez Slov. Konjice). Prosilci morajo imeti pogoje za sprejem v državno oziroma banovinsko službo v smislu § 3. zakona o uradnikih ter zdravniško pripravljeno dobo, reflektanti za mesto zdravnika družene zdravstvene občine pa vsaj 6 mesecev bolnišniške prakse iz porodništva in ginekologije.

Prošnje naj se vložijo pri kraljevski banški upravi dravske banovine v Ljubljani do 14. novembra 1938.

Protikomunistična zveza med Japonsko, Nemčijo in Italijo bo po zmagi nad Kitajci še močnejša, piše japonski listi.

Maršal Čankajšek napoveduje nov kitajski odpor

Sanghaj, 2. novembra. o. Maršal Čankajšek je dal častnikarjem izjavo, v kateri pravi, da je doslej bila kitajska vojna samo revolucionarna borba z vojaškim vodstvom, kakor je treba v revolucijah, da pridejo do končnega uspeha. Izgubo Hankova je bilo pričakovati, odpor je trajal samo tako dolgo, da so Kitajci lahko odpeljali iz Hankova vse važnejše reči v notranjost. S tem so preprečili sovražniku, da bi vodil bitko na prostoru, zanj ugodnem. Nadalje pravi maršal, da so pričeli z večjo vneto organizirati vso Kitajsko, ki bo lahko razbila japonsko moč. Japonci so že globoko v močvirju in se pogrezajo vedno globlje. Iz tega bo rešitev težka, kjer bodo naleteli na vedno večji odpor. Vsa Kitajska je pripravljena boriti se za svobodo.

Hongkong, 2. novembra. o. Japonska se je odločila, da odpošlje zopet večji transport čet v bližino angleške kolonije, odkoder namerava vdreti z druge strani v Kitajsko. Japonci hočejo Kitajsko popolnoma odrezati od Tihega morja. Poročila, katera prihajajo iz Fučova, pravijo, da bodo Japonci svoje čete izkrcali v Futsing, ki leži 50 km od glavnega mesta Fučova v pokrajini Fukien. Japonci hočejo zavladati vsej obali in imeti kontrolo nad važnejšimi mesti, kot sta Fučov in Svatov. Prebivalstvo mesta Fučova se je že pričelo seliti v notranjost. Pred mestom Futsingom stoji več japonskih bojnih edinic, ki čakajo še povelja, da izkrcajo čete, ki so že pripravljene.

Sovjetski maršal Blücher je v neki bolnišnici blizu Moskve, kakor pravi vest francoskih listov.

Sestanek dr. Stojadinovića s preds. bolg. vlade Kioseivanovim

Uradno poročilo o razgovorih v Nišu povdarja trdnost bolgarsko-jugoslovanske prijateljstva

Belgrad, 2. novembra. m. V ponedeljek ob 11.50 je v Nišu dopotoval predsednik bolgarske vlade Kioseivanov in se v kopališču Niška Banja sestel s predsednikom naše vlade dr. Stojadinovičem. Predsedniku bolgarske vlade so v Nišu priredili veličasten sprejem, katerega se je udeležila vojska, strankine organizacije ter ogromna množica srbskega ljudstva. Na postaji je bolgarskega predsednika pozdravil dr. Stojadinović z ministrom Cvetkovičem ter drugimi odličniki.

V Niški Banji sta imela predsednika naše in bolgarske vlade daljše razgovore, ki so se nanašali na zadnje politične dogodke v obeh državah in v Evropi. O razgovorih je izšlo v ponedeljek zvečer naslednje uradno poročilo:

Danes je prišlo do sestanka v Niški Banji med dr. Stojadinovičem in dr. Kioseivanovom. Ta prijateljski sestanek po sporazumu v Solunu je omogočil, da sta izmenjala mnenja odgovorna šefa

obeh vlad, pri čemer sta ugotovila popolno soglasnost in solidarnost med jugoslovansko in bolgarsko politiko v duhu pogodbe o večnem prijateljstvu, ki je bila podpisana v Belgradu 24. januarja 1937. Z zadoščenjem sta ugotovila, da Jugoslavije in Bolgarije ne ločijo nobena nesoglasja ter da obstoji obojestranska želja, da se med obema državama razvijejo še boljši odnosi na podlagi prijateljstva, ki veže obe državi in ki ga je treba smatrati kot jamstvo za mirni razvoj obeh držav. Obenem je prišlo do sporazuma glede podrobnih gospodarskih zvez med obema državama.

Predsednik bolgarske vlade si je potem ogledal veliko tobačno tovarno v Nišu, ob 16 pa se je udeležil čajanke, ki jo je priredil moravski ban Krasojević. Zvečer ob 23 je dr. Kioseivanov odpotoval v Solijo. Njegov obisk v Jugoslaviji je potrdil prijateljstvo, ki se kaže v politiki obeh držav že od sklenitve pogodbe z Bolgarijo.

Izjava predsednika angleške vlade Chamberlaina:

Sporazum med Anglijo in Italijo bodo začeli izvajati 15. novembra

Anglija in nemško trgovsko prodiranje na Balkan

London, 2. nov. m. Predsednik vlade Chamberlain je v začetku večerajnje ministrske seje sporočil, da je sklenil dati na spored zasedanja spodnjega doma predlog, da poslanska zbornica odobrava sklep vlade, po kateri naj takoj stopi v veljavo angleško-italijanski sporazum, ki je bil podpisan 16. aprila letos. Vest o tej vladni nameri je izzvala med konservativnimi poslanci popolno odobravanje, pri delavskih in liberalnih poslancih pa hudo obsodbo.

Predsednik vlade je dejal tudi, da bi mu bilo najljubše, če bi angleško-italijanski sporazum začel veljati 15. novembra.

London, 2. nov. m. Večera se je v angleškem parlamentu začela velika debata o angleški zunanji politiki in o stanju oborožitve. Med drugimi je govoril tudi predsednik vlade Chamberlain ter dejal, da vlada nikakor ne želi začeti z Nemčijo kakršnekoli gospodarske borbe v trgovini z vzhodnoevropskimi državami. Toda vse dotlej, dokler bo Nemčija plačevala v teh državah kupljeno blago s stroji in blokiranimi markami, tako dolgo bo Anglija imela prednost v trgovini s temi državami, ker plačuje z gotovino. O tem vprašanju razpravljajo tudi današnji »Times« ter

poudarja veliko prodiranje nemške trgovine na evropski vzhod. Tako je Nemčija med drugimi ponudila Bolgariji monopol za odkup vsega bolgarskega blaga, ki je namenjen za izvoz. Bolgarija te ponudbe ni sprejela, ker nemški način plačevanja zanjo ni ugoden.

Najvažnejša pa je Chamberlainova izjava, da vlada želi, da bi se italijansko-angleški sporazum čimprej uveljavil. O tem se bo začel v angleški poslanski zbornici razgovor danes. Chamberlain je poudaril, da želi s tem, ko državo usposablja za učinkovito obrambo, voditi politiko pomirjenja in sporazumevanja z vsemi državami, kar bo imelo tudi učinek, da se bosta pozitivni gospodarstvo in trgovina sploh. Poleg tega je Chamberlain dejal, da bo Anderson, ki je vstopil v vlado kot minister za pravosodje, dejanski minister za civilno obrambo države. V prvi vrsti se bo bavil z vprašanjem obrambe pred napadi iz zraka. Zato bo Anderson stopil tudi v vrhovni svet za obrambo države. Vse dotlej, dokler ne bo vpeljana obvezna vojaška služba, ne bo obvezne registracije. Ostalo bo načelo prostovoljne službe za obrambo države. Tako tudi ne bo prišlo do imenovanja novega ministra za prehrano, ker bi po njegovem mnenju ta novost ovirala redno delo industrije in trgovine.

Govor angleškega ministrskega predsednika v poslanski zbornici o angleškem jamstvu za novo Češkoslovaško, o sporazumu v Münchenu in o splošni razorožitvi

London, 2. nov. m. Na večerajnji seji angleške poslanske zbornice so opozicijski poslanci, med njimi voditelj delavske stranke major Atlee, hudo napadali predsednika Chamberlaina zaradi angleške zunanje politike. Predsednik vlade je na napade odgovarjal ter jih zavračal z naslednjimi trditvami:

Kar se tiče jamstev za češkoslovaške meje, je rekel, da to vprašanje ne more biti urejeno, dokler se popolnoma ne uredi manjšinsko vprašanje v CSR. Nemčija in Italija sta tudi pripravljene prevzeti nase svoj del poročstva, brž ko bo urejeno manjšinsko vprašanje v CSR. Toda v naši prvi obljubi, smo mi izjavili, da bomo prav gotovo sodelovali pri mednarodnem poročstvu. Kar pa se tiče drugih držav, ne morem osebno danes ničesar izjaviti. Še poprej pa bomo vso stvar predložili parlamentu in prav tako povedali tudi imena držav, ki bodo sodelovale pri tem poročstvu.

Mi vsi sedaj opazujemo popravljanje versajških meja. Dvomim, da bi bili tisti, ki so v Versailles delali mir, verjeli, da bodo te meje večno ostale tako kot so sedaj. Nikdo se ni nikdar vprašal, da bi bilo treba te meje popravljati. Vprašati se je bilo samo treba, ali se bodo te meje popravile s pogajanjem in razgovori, ali pa na drug način.

Govoreč o sporazumu v Monakovem in o njegovih posledicah je Chamberlain rekel, da meni, da opozicija pozablja na zadnje dejanje, ki se je odigralo v Monakovem in ki ni najmanj važno. To je izjava, ki sta jo podpisala Hitler in Chamberlain. V dneh, ki so sledili, so nekateri poza-

bili na to izjavo. Vendar pa je Chamberlain prepričan, da bo ta izjava, če se bo iskreno in točno izjavljala, lahko preprečila nemir v Evropi. Ko sem podpisal tisto izjavo, sem točno vedel za njeno vsebino, in prepričan sem, da je tudi Hitler dober vedel za to, ko je izjavo podpisoval. Prepričan sem, da je izjava tudi izraz večine naroda v Nemčiji in v Veliki Britaniji. Zato naj nikdo ne dvomi o naši politiki in o naših namenih. Prepričan sem, da je nemogoče mir, če bi mi mirno sedeli in čakali nanj. Mi moramo trdno in odločno korakati za ciljem. Ne smemo čakati na to, da bi zaradi krize prišli v zagato, ampak moramo utrditi dobro voljo štirih velesil, ki so se sestale v Monakovem ter tako obnoviti zaupanje v Evropi, zavračajoč strah in sumničenja.

Naš končni cilj je — in to mislim, mora biti cilj vsake vlade — da dvignemo življenjsko raven našega ljudstva. Toda ta cilj je težko doseči zaradi zmeraj večje tekme v oboroževanju. Zato želimo, da bi se s sporazumi omejilo oboroževanje, ker enostransko oboroževanje ne bo nikomur koristilo in tudi ne bo imelo nobene praktične vrednosti. Ne vidim nobenega razloga, zakaj mi po prvem koraku v Monakovem ne bi šli dalje in vztrajno in dosledno nadaljevali to politiko ter se pomirili z mislijo, da ni nujno, da bi si demokratske in totalitarne države morale etati sovražno druga proti drugi, ampak da naj v skupnem sodelovanju razrešijo vsa nasprotovanja.

Širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Raznoterosti iz dnevne kronike

Četrtnji praznik Vseh svetih je potekal v znamenju spomina na pokojnike. Vsa Ljubljana je pihnila na pokopališče k Sv. Križu. V popoldanskem urah so bile mestne ulice prazne. Takoj po kosilu so se mešali v družinami pohiteli proti pokopališču. Tramvajski vozovi so bili nabito polni, prav tako avtobusi, ki so neprestano žele od ranega jutra švigati iz mesta proti vrtu mrtvih in spet nazaj. Popoldne je bil vrvež še večji, ljudje so se le težavo počasi prerivali skozi vhod na pokopališče. Pred pokopališčem so bile kakor vsako leto postavljene stojnice, kjer so prodajali vence, cvetje in sveče. Tudi kosanjarji so porabili ugodno priliko ter so prav dobro zaslužili, ker je bilo mnogo ljudi.

Vrvež na pokopališču

Letos so bili grobovi okrašeni prav lepo. Ne motimo se, če trdimo, da je bilo na grobovih toliko cvetja, vencev in luči za dober poldrugi milijon dinarjev, če ne še več. Grobove je prav gotovo obiskalo preko petdeset tisoč ljudi. Popoldanska slovesnost, ki se je pričela ob 3 popoldne, je bila prav lepa. Mogoče se je zbranih množice dojmilo pretresljivo petje pevcev Hubadove župe. Prelepe naše žalostinke so segle ljudem v srce. Po slovesnosti so se ljudje spet razšli h grobovom, kjer so ostali še dolgo časa v pobožni zbranosti do poznega mraka. Prižigali so sveče, popravljali se to in ono na grobovih.

Akcija za pomoč mestnim ubožcem

Letošnja vsesvetna akcija, ki jo je mestnim revčjem v prid organizirala mestna občina ljubljanska, je uspela boljše kot so obetala pričakovanja. Povsod na važnejših križiščih so bile postavljene stojnice, kjer so gospe in gospodje prodajali vence s travki v mestnih barvah. Občinstvo je te vence tako pridno kupovalo, da jih je v ponedeljek okrog večera že začelo zmanjkovati ter so morali organi mestne občine kupovati od zasebnih prodajalcev. Pri prodajanju so bile posebno agilne razne ženske, pa tudi moške organizacije. Pred pokopališčem pri Sv. Križu je prodajala vence ga. banova, šempetrski bojevniki so prodajali pri viaduktu, skavtinja Pod Trančo, pred kavarno »Evropa« gozdovniki, skavti pa so posredovali med skladiščem v Mahrovih hiši in med posameznimi stojnicami. Zdi se — po ceni — da

je vsesvetna akcija prinesla v sklad za mestne revče približno 92.000 din. To je prav čedna vsota, ki bo v mnogočem olajšala mestnim ubožcem letošnjo zimo.

Reševalna postaja, policija in bolnica

Reševalci o prazniku niso imeli posebnega dela. Prav čudno je, da v velikem navedu in gneči na ulicah ni prišlo do večjih nesreč. Avto je povozil Jurija Rafolda, trafikanta iz Medvode. Presenetil ga je na ovinku in ga precej poškodoval. Neki prijateljček dobre kapljice, ki je pogledal precej globoko v kozarec, jo je okrog 8 zvečer lepo sekal po tračnih tramvajskih proge. Gluh in slep za vse ni slišal tučevanja, ki se je zakadil vanj in ga vrgel vstran. Gluhi popotnik je dobil prav nevarne poškodbe. — V bolnišnico so pripeljali Groša Toneta iz Kapel pri Bizelskem; padel je in se pobil. — V bolnišnico so reševali prepeljali tudi neko dekle, ki je vzele nevarne prasko. Tam so ji izprali želodec in jo poslali domov. — Kronika je zabeležila tudi samomor. Dvaindesetletni Javornik Jože, mesarski pomočnik pri Slaniču, doma iz Loke pri Višnji gori, se je v soboto že po polnoči na stanovanju ustrelil s samokresom v glavo. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je živel še včeraj do devetih. Vzrok samomoru je bila baje nesrečna ljubezen.

O prazniku je letos na policiji vladalo zatišje. V dnevniki ni zabeleženih nobenih novih prestopkov. Manjše tatvine (zlasti nad med so se spravili tatovi zadnje čase) in podobno pa itak v policijsko kroniko ne prinašajo prav za prav nobenih pomembnejših sprememb. Že pred dnevi je bilo izpred delavnice American Motors na Tyrševi cesti ukradeno moško kolo znamke »Pariz«, številka 744.874. — Prav tako je bilo že pred dnevi vlomljeno v radio-delavnico v Pražakovi ulici 8. Pri tej priliki je bil ukraden permanent-dinamični zvočnik ter 42 elektronov za radijske aparate. — Vlomljeno je bilo tudi v neko stanovanje v Cegnarjevi ulici 8. Vlomilec je odnesel 70 din v gotovini. — Iz pralnice v Povšetovi ulici je bila tudi že pred dnevi ukradena kopalna banja. — Razen navadnih policijskih prestopkov, ki označujejo »prazniško razpoloženje« (vinjenost, kaljenje nočnega miru) policijska kronika ne beleži ničesar pomembnega.

Celju. Na številne prošnje krajevne organizacije, zlasti na prizadevanje njenega predsednika g. Gorška Jožeta je na intervencijo frankolskega rojaka g. Smedoja podpisal minister pošte in telegrafa g. Cvrkvič Volko odlok, s katerim dobi Frankolovo pogodbeno pošto, kjer je bila doslej le pomožna. Frankolčani so hvaležni krajevni organizaciji in g. senatorju Smedoju, prepričani pa so tudi, da bo krajevna organizacija, ki je to storila za frankolsko občino, dosegla na merodajnih mestih, da se bo Frankolovo tudi elektrificiralo in da bo v do glednem času dobilo tudi telefon.

Smrtina kolesarska nesreča. V celjski bolnišnici je umrl 28 letni Majcen Mihael iz Dobrne pri Celju. Ko se je pred dnevi peljal s kolesom po državni cesti iz Dobrne, je treščil v drevo in si prebil lobanjo ter dobil težke zunanje in notranje poškodbe po vsem telesu. Majcen je dobil pri padcu tudi hud pretres možganov in je bil vse te dni pri nezvesti. Naj vmiru počiva!

Nove telefonske zveze v Slov. goricah

Maribor, 1. novembra. Kakor v marsikaterem drugem oziru, so bile Slovenske gorice tudi kar se telefonskih zvez tiče silno zapostavljene. Cela vrsta večjih krajev je bila brez telefonskih zvez, katerih kljub nestetim prošnjam in zahtevam niso mogli dobiti, čeprav so bile občine pripravljene h gradnji teh prepotrebni zvez prispevati svoj delež.

Nedavno smo poročali, da je zgrajenih več novih telefonskih zvez. Te dni pa je bila odprta nova telefonska postaja v Juršincih, za katero je prispevala tudi občina Juršinci. Poštni minister je pred kratkim odobril še gradnjo sledečih telefonskih zvez: Sv. Jakob-Marija-Snežna, Sv. Jurij ob Štavnici-Mala Nedelja. Dela na novih telefonskih zvezah se bodo takoj pričela in bodo dovršena že ta mesec. Prišli so že z gradbo proge Juršinci-Polenščak-Sv. Tomaž, ki je v celoti že trasirana. Ko bodo vse te zveze dokončane in izročene prometu, bosta v Slovenskih goricah le še občini Sv. Ana na Kremlbergu in Sv. Benedikt ostali brez telefona. Upati pa je, da bosta tudi ta dva kraja v do glednem času dobila svoj telefon, da bodo tako vse Slovenske gorice z žicami zvezane z ostalim svetom, od katerega je marsikak predele Slovincih gor, zlasti v nastopajočem zimskem času, zaradi slabih cestnih zvez skoraj odrezani.

Warren Duff — Robert Buckner:

SADOVI ZEMLJE

Roman s slikami

Ferrisove preproste besede so bile tako žive in prepričevalne, da se jim nihče ni mogel ustavi. Vsi so bili zdaj prepričani, da bo najboljši, če prepuste zadevo s sodnijo njemu, naj se naprej vodi. Zdelo se jim je, da bi jo on utegnil srečno speljati.

Ferris je zdaj dal znamenje, da je zbora konec. Vsi so vstajali. Tudi najbojitejši med njimi so bili zdaj prepričani, da je tako prav.

Navsezadnje je za masševanje še vedno dosti časa. Rudnik jim ne bo ušel. Saj morda to ni niti več tako dolgo. Če se bo zgodilo tako, kakor pričakuje Ferris v svoji pravicoljubnosti, bodo pač storili po svoje.

Tudi sam Mac Kenzie je pri izhodu počakal Ferrisa in mu dejal, ko se je Ferris približal vratom:

»Chris, tudi jaz sem s tabo in za tvojo misel. Upam, da imaš prav in da boš pravico dobil. Toda bojim se le, da je čas priložnosti nam in da ljudi ne bo več kaj dolgo moči zadrževati.«

Ferris mu je odgovoril:

»Prav. Saj bomo videli. In z bogom, Mac!«

Stisnil je nesrečnemu prijatelju roko ter se poslovil od njega. Mac Kenzie je odšel slok in tog, s težkimi, trdimi koraki.

Ferris je bil zadovoljen, da se mu

je posrečilo ljudi vsaj toliko pomiriti ter jih zadržati, da ne bi storili kaj nesrečnega. Ko je hodil proti domu, je premišljal, kako bo z njimi. Ni čisto do kraja verjel in bil prepričan, da se mu bo upanje izpolnilo, čeprav je njegova vera v pravico in postavo, ki morata na koncu zmagati, bila neomajna, tako da niti za trenutek ni podvomil.

Sedmo poglavje.

Oče je spregovoril.

Medtem ko je bil stari polkovnik na kmečkem zboru, je bil inženir Whitney v njegovi hiši. Whitney je vedel, kaj je Lancejev odhod pomenil za Sereno. Videl je, kako je dekle imelo brata rado in si je bil takoj na jasnem, kako hudo ji bo. Vedel je tudi, da Serena tam v samotni nima nikogar, da bi jo tolažil v teh bridkih urah.

Spotoma je zvedel za nesrečo, ki jo je povzročila voda iz rudnika na Mac Kenzievem domu. Malo je stisnil zobe, zakaj neke v dnu duše se mu je oglašal občutek, da je prav za prav on kriv, saj je on dal povelje, naj rudnik dela naglo in brezobzirno in s podvojenimi močmi. Kaj je njega in rudarje, dokler so bili tam gori, brigalo, kaj dela voda v dolini. Imeli so eno samo povelje iz San Francisc: pošiljati čim več zlata.

Ferris je bil zadovoljen, da se mu

treba delati in delati. Zemlja in njeni sadovi, njeni nesrečni otroci v dolini mu niso bili mar.

Čeprav ga je nesreča presunila, da je sklenil, da bo odslej bolj skrbel za odlok vode, vendar ni utegnil dalje misliti nanjo. Tam doli ga je čakalo dekle, nestrno čakalo. Moral je čimprej k njej, da jo potolaži.

Sereno je dobil v mraku, sredi težkih, žalostnih misli. Odhod brata, očetova jeza, smrt Mac Kenzieve nesrečne žene in otroka, vse to je bilo za dekle preveč udarcev.

Ko je prišel inženir, se dekle ni moglo več premagati. S solzami v očeh se mu je vrglo okoli vratu in zahtelo. Whitney ni vedel, kaj naj bi ji govoril. Držal jo je na prsih dolgo, dolgo, dokler se ni malo pomirila, in ji gladiil lase. Ni ji rekel besede.

Ko je dekletovo lhtenje utihnilo, je mrak v sobi, ki je bil poln nekakih težkih in motnih strahov, začel postajati tudi njemu neznošen. Stopil je do svetilke, ki jo je bilo dekle po očetovem odhodu privilo.

Zdelo se je, da je v sobo zasijal dan. Kakor da je planilo vanjo in v njej veselo jutro, sta se jima obraza razjasnila. Stisnila sta se drug k drugemu, obraza sta jima sijala, kakor da sta nekje zunaj med jablanami, na sončni poljani. Začelo se jima je zdeti, da sta spet tam v soucu in cvetju in veselem vetru, da sanjarija ure in ure brezskrbno, kakor tedaj, ko je Whitney prvič prišel k Sereni pod jablane.

Potem sta se začela pogovarjati. Serena se je počasi otrešla hudih spominov

Filmi

»Polnočni valček« (Kino Matica). Ali je res tako nujno potrebno, da slovenimo hrvatske prismojarije v filmskih naslovih? Hrvatje so iz »Verklungene Melodie« napravili »Ponočni valček«, zdaj pa brž mi za njimi! Njim (filmskim podjetnikom) in njihovi široki publiki, ki komaj čaka, da izide »Večere« z novimi »ravnarskimi senzacijami«, so taki naslovi od sile všeč, slovensko občinstvo pa dozdaj še ni tako zaostalo, hvala Bogu, da bi bili zanj potrebni taki »gromoglasni« naslovi! Zdi se, da se je iz prismojenega libreta, ki je podlaga temu filmu, norčeval znani režiser Turžanski sam, ki je ob koncu v »veličastno pretresljivo« minuto slovesa vtaknil nekoliko »Marschegeista« po miloglasnih zvokih slovit: »Muss ich denn, muss ich denn aus dem Städtle gehn«. Dobra, nekoliko avanturistično pobarvana ekspozicija se pozneje razleže v neokusnost, ki jih je sposoben samo nemški »psihološko-kombinatorni« proniceljiv »duh«. Te »psihološke finese« in nenadni »obdeli, ki jih doživlja večno nedoumljivo, globoko človeško srce« so take prirode, da se mora gledalec napraviti do skrajne mere naivnega; zaskrbliti mora in se započiti na račun bedakov, ki so tako prostodušno packali in si upali tak filmski nestvor poslati v inozemstvo. Škoda za Turžanskega, škoda za Birgla in za Hornevevol Mar bi bili ta film »novega tipa«, to »ljubezensko himno treh kontinentov« Nemci obdržali doma! Pa smo svoje čase, ko je film doživel v Nemčiji premiero, brali, da je prav kvaliteten in originalen. »Originalen« je pa res!

V Petanjicah grade nov most

Gor. Radgona, 1. nov.

Že meseca avgusta je banovina pričela z gradnjo dolgo zaželenega mosta čez Muro v Petanjicah pri Slatini Radenci, ki bo za Prekmurje in tudi ostalo Slovenijo ogromnega gospodarskega in kulturnega pomena. Omenjeni most bo z novo 1 km dolgo dovozno cesto, ki bo zavarovana s 3—4 m visokim nasipom nad poplavnim ozemljem (pod to cesto bo v primerem razporeditve zgrajenih še 5 manjših mostov, ki bodo služili hitremu oddтку vode ob poplavih reke Mure) vezal Prekmurje z ostalo Slovenijo. Gradnja vseh šestih mostov in dovozne ceste bo stala skupno 4.955.166 din. gradnjo podjetje Slograd iz Ljubljane. Pripravljalna dela živahno napredujejo in je zaposlenih mnogo okoliških delavcev, ki so prišli do potrebnega zaslужka. Vse priznanje in zasluga za pričetek teh prepotrebni del gre našim javnim delavcem in banški upravi, ki so končno uvideli poredko potrebo prekmurskega ljudstva po potrebnih zvez z ostalo Slovenijo, saj je bilo do sedaj Prekmurje skoraj odrezano od ostalih slovenskih krajev in mest zaradi neznošenih in nerodnih cestnih zvez in mostov. Ne moremo si niti predstavljati, koliko je ljudstvo zaradi tega trpelo iz gospodarskih ozir in je mnogokrat bil v tem razlog, da se prekmurski narod v povojni dobi gospodarsko ni mogel dovolj razviti, in tudi temu je mnogokrat povod izseljevanje tega naroda v tujino. Z novim mostom in izpopolnitvijo cestnih zvez bo Prekmurje šele pričelo svoje pravo gospodarsko in kulturno življenje.

Gradnja mosta in dovozne ceste bo trajala še gotovo vse prihodnje leto, ker so potrebna zelo težavna dela, ker svet na tem mestu ni trden.

12 letno dekletce zažgalo kozolec

Polzela, 1. novembra.

Nedavno je poslala slovenjgriška občina na občino v Polzeli 12 letno Franco Weinzerl, katere oče in mati sta bila rojena v Polzeli. Župan v Polzeli ni vedel kam s tem dekletom, pa ga je zato vzel pod svoj krov. Franca pa je po nekaj dneh pobegnila z vlakom v Šoštanj in tam ukradla iz nekega stanovanja večji kovčeg in 80 din gotovine. Do dveh dneh se je vrnila v Polzelo, kjer so ji pa odvzeli kovčeg in denar ter oboje vrnili lastniku. Deklica pa so zagrozili, da jo bodo poslali v pobojševalnico. Naredili so vlogo, toda pobojševalnica je prošnjo odklonila, češ da je dekletce še premlado. Franca pa je spet pobegnila in pri Srabotnjaku v Sv. Petru ukradla zlažlo uro, toda preden je mogla na vlak, so jo prijeli in ji uro odvzeli. Doma je povedala, zakaj je kradla: vtepla si je v glavo, da mora na vsak način v pobojševalnico, kjer bo lahko postala mestna gospodična. Ker si te ugodnosti tudi po slej ni mogla izposlovati, je izmaknila domačim vžgalice in v nedeljo popoldne zažgala županu Pongracu Turnšku kozolec. Zaradi sene je nastal velik ogenj. Deklica je svoj zločin odločno tajila. Ko so jo ponovno zasliševali, se je delala brezbržno in celo prepevala. Ko so ji na orožniki dejali, da jo je pri delu videl domači hlapec, je rekla: »Nič me ni videl.« Zato so jo odpeljali v Braslovce in ponovno zaprosili ravnateljstvo pobojševalnice za njen sprejem.

Dekan Krančič v grobu

Kakor je bilo lepo njegovo življenje, tako lep je bil tudi dan njegovega pogreba. Z deviškim nasmehom ogrnjene planine so zablestele v zgodnjem dopoldnevu, ko so se zbirale množice vernikov h pogrebu svojega dušnega pastirja. Nenavadno tiho je bilo to jutro v sicer tako živem ljubenskem trgu. Delo na polju je povsod počivalo. Vsa fara se je zagnila v žalno črtno. Spreveda se je udeležilo 28 duhovnikov, gospod okrajni glavar gornjegrajski Minar-Cigale, zastopniki trške občine z g. županom Semom na čelu, zdravnik g. dr. Arh. Gasilska četa, cerkveni ključarji, Marijina družba, šolarji z učitelstvom in cerkveni pevci.

Ob pol 11 je g. stolni kanonik dr. Mirt blagoslovil truplo pred župniščem ob asistenci dveh bivših ljubenskih kaplanov. Sprevod je krenil v župno cerkev, kjer so duhovniki odpeli žalne jutranjice in hvalnice, cerkveni pevski zbor pa žalostinko. Nato se je začela pomikati dolga procesija, velika večina je bila moških, proti Rosuljam. Tu se je pojavil na prižnici g. kanonik dr. Mirt in v lepem cerkvenem govoru izrazil sožalje lavantinskega g. knezoškofa ter razgrnil pred poslušalec svojo lepo duhovniško življenje, ki ga je tako skrbno gojil pokojni g. dekan. Posebej je naglasil velike dneve vsakega duhovnika: to je novomajni dan, smrtni in pogrebni dan. Po žalni sv. maši se je razvrstil sprevod h grobu. G. dekan je pokopan na severni strani cerkve poleg svojega prednika, župnika Dekortija. Ob grobu se je poslovil v imenu dekanije duhovščine g. dekanjski upravitelj, duhovni svetnik in župnik rečički, Alfonz Požar, g. notar Košenina v svojem imenu, g. šolski upravitelj France Kolar v pesniško vezani besedi v imenu učitelstva in šolske mladine, g. Tesovnik Jože za prosvetno društvo. Še pesem cerkvenega zbora, solze žalostnih faranov in lepo cvetje je zagrnilo prezgodnji grob. Bog daj večni pokoj vsemu duhovniku!

Frankolovo dobi novo lice

Celje, 1. novembra.

Matokdaj se bere v časopisih ime te skromne vasi. Le kako skupina prijateljev slovenske stenografije obišče rojstno hišo ustanovitelja slovenske in bolgarske stenografije prof. Bezenška v Bukovju, kjer je vklesana spominska plošča. Zadnji dve leti so začeli prihajati v naš lep kraj tudi izletniki in letovisčarji, ki so se vzbujali lepe turistične točke na Lmdeku. Lani so začeli graditi nujno gospodarsko potrebno cesto v Bukovje, za katero so se ljudje že borili od leta 1901 dalje. Banská uprava in okrajni cestni odbor v Celju sta dala za gradnjo te ceste 200.000 din. Pri gradnji so bili zaposleni sami domači delavci, kar je za naš kraj velike važnosti, zlasti v letih, ko sta mraz in toča uničila pridele, Frankolska občina, katero vodijo zadnja tri leta dobri gospodarji, ki gledajo predvsem za napredek občine, bo zgradila novo občinsko cesto od drž. ceste pri Videnski proti Kretnici. Dela se bodo predvidoma kmalu pričela. Cesta je nujno potrebna, ker je dosedanja skrajno slaba in je promet po njej nemogoč. Cesto bodo preložili tako, da bodo odpravili velik klanec. Kakor cesta Frankolovo-Bukovje, tako je tudi ta cesta izredne važnosti za Črešnjeve, od koder je bil dovoz lesa zelo otežekčen, mnogokdaj celo nemogoč. Zato se bodo merodajni čimprej prav gotovo tudi sedaj zavzeli za gradnjo te ceste. Frankolčani in Črešnjičani pa jim bodo zelo hvaležni. Letos smo na Frankolovem dobili tudi nov šolski vodovod. Dela še aicer niso popolnoma končana. Frankolčani se zahvaljujejo banški upravi, ki je prispevala za gradnjo vodovoda 42.000 din. Vodovod je napeljan z levega brega nad Frankolovom pod državno cesto skozi vas do nove šole. Dolg je okoli 300 m. Same cevi so stale 18.000 din, rezervoar pa 9000 din. Voda je pregledal Higijenski zavod v Ljubljani in ugotovil, da je zdrava.

Elektrifikacija moravške doline zagotovljena

Daljnovid za elektrifikacijo Litije pojde, kakor je določeno, skozi moravško dolino. Gradili ga bodo, brž ko dospe potrebni material, vsekakor še pred božičem. V ta namen je bil sestanek, na katerem nam je dal inšpektor inž. Rueh tozadevna navodila. Za napeljavno elektriko se se doslej priključile vasi v bližini središča, za katere bi bilo treba kakih 10 km krajevnega omrežja. Skupna poraba toka je preračunana letno na 10.000 kilovatih ur. Stroški za daljnovid, omrežje in transformatorsko postajo bi znašali 154.000 din. Pri spevek je odmerjen po davčni osnovi na 350 odstotkov. Poravnati bi ga bilo treba takoj ali pa najeti posojilo in odplačevati na obroke. Razen tega plača vsak posameznik še napeljavo v hišo. Zarnice in priključno takso. Za elektrifikacijo se zanimajo tudi vasi, ki so bolj oddaljene od središča. Kraji blizu Črnege grabna bodo morali počakati, dokler se tam ne izvede elektrifikacija, ker jim bo napeljava iz Krašnje kraja in cenejša. Peče in ostale sosednje vasi pa bodo priključene na poseben vod po dolini proti Vačam. Zupanstvo bo v kratkem sestavilo odbor, ki bo vodil vsa podrobna dela.

(Foto Warner Bros)

Pred očmi mu je vstala slika iz tistih ur, ko sta slonela drug poleg drugega, srečna in vesela...

Od tu in tam

Zadnji dan za vlaganje vsedravnih kandidatnih list za decembrske volitve je 26. november. Takrat morajo biti vse liste izročene kasacijskemu sodišču v Beogradu. Še prej pa morajo biti vsi kandidati potrjeni po okrajnih sodiščih. Do sedaj je bila potrjena na okrajnih sodiščih le peščica kandidatov. Za vsako listo je potem takem čas za vročitev kasacijskemu sodišču se 25 dni. Skoraj vse stranke in skupine so sestavile seznam svojih kandidatov. Z večjimi shodi in zborovanji pa je prva začela JRZ, ki bo v nedeljo imela kar šest velikih shodov, na katerih bodo govorili ministri.

Razprtje v JNS so prišle prav nekaterim njenim članom, da so se mogli na lep način osvoboditi stranke in se začeti približevati dr. Mačku, zlasti nekateri vidnejši strankini pristaji na Hrvaškem. Med prvimi je to svoje veselje pokazal bivši hrvaški minister Pavle Matić, ki je častni karijeri izjavil, da bo podprl vsako akcijo, ki bo stremela za poboljšanjem slikov z dr. Mačkom in in bo pomagala hrvaškemu programu do zmage. Poprej bi bil skok iz JNS v Mačkov tabor natekel na obojanje tako pri Hrvatih kakor pri jugoslovanih, sedaj pa se je z volivnim sporazumom ustvaril most, po katerem se lahko selijo tisti Hrvati, ki so uvideli, da so svojemu narodu škodovali, ko so dirjali z JNS, pa bi sedaj spet radi popravili slab glas, o sebi, ne da bi morali opravičiti vpravo javnosti preveliko kesanje.

Dvajsetletnico jugoslovanske mornarice so slovesno praznovali v vseh jugoslovanskih pristaniščih, zlasti pa v Kotoru, Splitu in Dubrovniku. V Splitu je namreč pred dvajsetimi leti poveljnik avstrijske mornarice izročil mornarico v roke jugoslovanskim pomorskim častnikom. Izročitev je moral po ukazu avstrijskega cesarja izpeljati admiral Horthy, sedanjí regent na Madžarskem. Med izročitimi ladnjami je bila tudi velikanka »Viribus Unitis«, katero pa so Italijani po nekaj dneh, ko je bila že jugoslovanska last, z minami razstrelili in se je potopila. Pri tem je utonilo več sto jugoslovanskih mornarjev. Za jubilej mornarice se je tudi v Beogradu izvršila ta sprememba, da so mornarji prevzeli stražo pri kraljevem dvoru.

Razporeno kamene sode je zli v oči svoji bivši ljubici črkoslikar Leopold Mlakar iz Beograda. Fant je kot črkoslikarski pomočnik živel pri svoji materi. Ko je s svojim delom že dobro zaslužil, se je začel ozirati po dekletih in si nazadnje izbral frizerko Ottilijo Mamlek. Kakor po navadi, se je zgodba kmalu zasukala tako, da se je ljubezen začela hladiti, dokler dekle ni povedalo Mlakarju, da je njunega poznanstva konec. Mlakar je večkrat poskušal dekle spet pridobiti, pa vselej zaman. Ko jo je na česti spet srečal, jo je potegnil v bližnjo vežo in ji zli večjo količino raztopljenih sode v oči. Mamlekovo so težko ranjeno prepeljali v bolnišnico, Mlakar pa se je sam javil orožnikom.

Uredbo, s katero se bo uredilo vprašanje invalidov in naši državni, bo vlada v kratkem izdala. Kakor znano, je predsednik vlade z ministrom Cvetkovičem vred pred nekaj dnevi odposlanstvo invalidov obljubil zadržati, da bo vlada izpolnila vse upravičene zahteve invalidov, kakor so jih bili ti sami postavili in z razlogi utemeljili. Minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetkovič pa je invalidom v Svirjugu večerj izjavil, da bo vlada izpolnjuje svojo obljubo v kratkem tudi izdala uredbo, s katero bo invalidom dala vse tisto, kar so zaslužili, a jim je bilo pred leti odtuženo. S tem bo rešeno veliko pereče in boleče vprašanje, kajti naši invalidi so morali živeti v najbednejših razmerah.

Ze 25 dni traja razprava pred belovarskim sodiščem proti Tomu Kosaku in tovarišem zaradi 25 razbojništev in umorov. Povod za razpravo je dal umor zagrebškega trgovca z orožjem Borovnika, katerega je ustrelil, ko se je mudil v svoji lovski koči. Razprava se je zavlekla v nedogled zaradi tega, ker je prišlo na zatonilo klop 39 obtožencev, a pri je bilo nekaj nad 200. Od teh je bilo 120 pri za obtožnico, 80 pa jih je predlagala obramba. Vsi obtoženci so svoja priznanja, ki so jih dali v preiskavi, preklicali. Tudi med pričami je nastala zmeda. Nekateri so popisovali posamezne zločine do podrobnosti, niso pa mogli pri sočenju pokazati tistih protislovne. Razprava se bo podaljšala za toliko dni, da bodo odpravili svoje obrambne govore vsi odvetniki, ki jih je 9, ter državni tožilec. Sodišče bo čez kak teden izreкло sodbo.

Zaradi dekleta, ki sta ga oba rada imela, sta se strela dva mladeniča v vasi Rečici pri Požarevcu. 17 letna lepota Mirjana, hčerka bogatega kmetja, ima je zmesala glavi. Ko sta si Miodrag in Milivoje kot zelo dobra prijatelja nekega dne priznala, da ljubita oba isto dekle, sta se domlenila tako, da bosta vprašala deklico, koga ima rada, in se potem z nadaljnjo usodo sprijaznila. Ko sta pri Mirjani poskušala odločiti korak, je dekle ostalo dolžno odgovora. Poslej sta se trudila oba, da bi si jo pridobila. Zmaga je pripadla Miodragu, ki se je kmalu tudi zaročil z njo. Vojslav se je sklenil maščevati nad svojim bivšim prijateljem. Počakal je Miodraga, ko je prišel zvečer k svoji deklici v vas, in ga česnil s sekuro po glavi. Tako se je zaenkrat končala zgodba: Miodrag je moral v bolnišnico, kjer upajo na njegovo ozdravljenje, a Vojslav bo moral sedeti za zapah.

Pred cerkvijo so se stekli vsi vasi Laplje selo pri Pristini. Ko je bilo cerkvenega obreda konec, so se svatje spet začeli vsedati na svoje vozove. Neka deklica pa je pri tem tako nerodno stopila, da se je spotaknila in padla. Med navzočimi se je vnel prepir o tem, kdo je nesreče kriv. Temperamentni svatje so se tudi zgrabili in začeli obdelovati drug drugega. Vse bi poteklo brez večje nezdode, če ne bi eden izmed svatov potegnil samokres in ustrelil sosedu, s katerim sta se sprla. Ko je tega podrl s strelom na tla, je ustrelil še na ženinu, pa ga ni zadela. Ustreljeni svat je takoj izdihnil.

Na jugoslovanskem žitnem tržišču je nastopil zastoj. Pomirjenje v svetu je kupčijo zavrla. Kupčije sklepa le Prizad, ki odkupi vsako količino pšenice, kolikor je kdo ponudi. Ta trdka nabavlja namreč žito za izvoz iz tiste države, ki imajo z našo državo dogovor o odkupu določenih količin žita. Povsem pa se je ustavila kupčija s koruzo. Vzrok so zelo nizke cene. V tujezemeljstvo ne gre, pri nas se pa kupuje toliko, kolikor je potrebno za domačo porabo. Sto kilogramov suhe koruze velja okroglo 100 dinarjev. Na splošno so v zadnjem tednu zastale vse kupčije z našimi pridelki, le jabolka imajo še svoje kur-

Vsi sveti v Mariboru

Mariborčani so lepo počastili spomin rajnih

Maribor, 1. novembra.

Vse zadnje dni so se Mariborčani pripravljali na praznik Vseh svetih, da bi spomin svojih dragih rajnih kar najlepše počastili. Na vseh mariborskih pokopališčih je bilo živahno; tamkaj je grob krasil izurjen vrtnar, tam žalostna mati, na tretjem grobu je revna hči krasila reven grob svojih revnih staršev. Vsi grobovi, revni in bogati so bili s skrbnimi rokami pripravljani za praznik mrtvih. Tudi velik skupen vojaški grob, kamor so lansko leto prenesli kosti znanih in nezanih vojakov iz starih vojaških grobov, je bil poln cvetja, katerega so na grob položili razne javne ustanove, društva in mnogi zasebniki.

Danes popoldne se je ogromen veletok ljudi usmeril proti pokopališču na Pobrežju, da se je človek z muko prerinil do božjih njiv. Vsa ta množica je obišla pokopališča, mestno, magdalensko in frančiškansko, do kraja napolnila, da je svojcem bilo težko dospeti do groba svojih dragih. Iz mariborskih župnijskih cerkev so se vršile na pokopališča procesije. Iz stolpce je šla procesija na staro mestno pokopališče, ki je bilo kljub temu, da so mu dnevi že skoro šteli, nad vse lepo okrašeno in s svečkami posejano. Zlasti lep je bil grob svetniškega vladike A. M. Slomška, katerega z veliko vestnostjo čuvajo in oskrbujejo mariborske šolske sestre, Magdalenci, so šli v procesiji na svoje pokopališče na Pobrežju,

prav tako frančiškanski župljani, katerih pokopališče postaja od leta do leta lepše. K lepoti tega pokopališča doprinašajo zlasti arkade. Na tem pokopališču je bilo letos opaziti lepo novost, kakršne bi morali uvesti tudi na drugih pokopališčih. Ob glavnem prehodu iz Nasipne ulice k arkadam za spomeniki so zasadili vrsto cipres, ki tvorijo pravo zeleno steno, od katere se lepo odražajo nagrobni kamni. Če na drugih pokopališčih ne bodo lepoti strani pokopališč, na njih kmalu ne bo drugega videti ko mrzel kamen. Prav tako so svoje rajne obiskali Radvaničani in Studenčani na svojih krajevnih pokopališčih.

Na mestnem pokopališču na Pobrežju je ob treh popoldne združen zbor mariborskih pevskih društev pokojne počastil z dvema žalostinkama, ob dveh pa se je pred skupnim zadnjim počivališčem v svetovni vojni padlih vojakov vršila lepa cerkevna slovesnost, pri kateri so sodelovala narodna društva, vod vojašstva in vojaška godba. Sedaj, ko obhajamo 20letnico naše osvoboditve, so Mariborčani v posebno velikem številu obiskovali grobove naših moč, ki so pred 20 leti reševali in odločali usodo Maribora; polni obiskovalcev so bili grobov dr. Verstovška, generala Maistra, dr. A. Medveda, dr. Rozine, prof. Voglarja in drugih.

Na pokopališčih je bilo vrvenja vse do večernih ur, ko so v mraku vse množice zapustile pokopališča, le lučke na grobovih so še ostale in začele v spomin onih, ki tam čakajo vstajenja.

Dekle zadavil in pahnil v grmovje

Grozen umor v Bukovžlaku pri Celju

Celje, 2. novembra.

Celje je bilo na praznik pod vtisom groznega umora, ki ga je izvršil neki še neznan morilec nad dekletom, s tem da ga je zadavil in sunil v grmovje ob potok Voglajno. Ni še dolgo tega, ko se je zgodil nič manj grozen zločin v Medlogu pri Celju, kjer je postal žrtev mladega pakvarjenca starček, ki se je boril s prodajo suhe robe za bori kosček kruha. Komaj je preiskovalni sodnik zaslišal tega morilca, že je v času enega meseca padla druga žrtev zločina.

V ponedeljek okoli 7. zvečer je slišala neka gospa, ki je pravkar prihajala iz mesta in šla proti hiši za Westnovo tovarno, od strani Bukovžlaka glasno kričanje in klicanje na pomoč. Ni pa bila toliko vestna, da bi opozorila druge, da bi šli pogledat, kaj se dogaja v trdi temi ob bregu Voglajne. Morda je mislila, da prihaja to klicanje in kričanje od fantov in otrok, ki se mnogokrat zbirajo in sprehajajo ob bregu Voglajne, da so se nekaj eporekli in stekli. Klicanje na pomoč so slišali tudi otroci, ki stanujejo v hiši za Westnovo tovarno. Bili pa so sami doma. To grozno klicanje jih je popolnoma zbegalo, da so jih starši našli, ko so prišli domov, vse preplašene.

Večraj jutraj pa sta našla Westnov in Ravnarjev hlapec, ko sta peljala voz ob Voglajni, ženski dežnik. Eden od njiju je pobral dežnik. Ko se je pa sklonil, je na vse presenečenje zagledal v grmovju žensko, ki je ležala ob bregu Voglajne z glavo navzdol, noge pa so ji tičale v grmovju. Na eni nogi je imela čevlji, druga pa je bila brez nje. Tako sta stopila bliže in ugotovila, da je ženska mrtva. Kar zgrozila sta se, ko sta videla umorjenko, ki je bila vasa modra po obrazu. Zadevo sta sporočila orožnikom v Štore. Orožniki so se takoj s poveljnikom postaje odpeljali na kraj umora, o tem pa so obvestili tudi državno tožilstvo, ki je odredilo komisijo.

Novica o groznem umoru se je z vso naglico razširila po Celju in celjski okolici. Ljudje so kar v trumah drveli proti Gaberju in povpraševali,

kje se je zgodil grozen zločin. Ob ovinku Voglajne, približno 400 metrov za Westnovo tovarno se je zbralo mnogo ljudi, ki so hoteli videti umorjenko, da bi zvedeli njeno ime in ime morilca. Dekle je ležalo na obrazu tako, da ga ni bilo mogoče spoznati. Obleženo je bilo v lep kostim, pod katerim je imelo zeleni pulover, pod tem pa še rdeč sviter.

Opoldne je prišla na kraj umora komisija z g. sodnikom svetnikom Detičkom, zdravnikom g. dr. Bregantom, zapisničarjem g. Burgerjem in g. Dolencem z okrožnega sodišča. Truplo so dvignili in položili na hrbet. Dekle je izredno velike in močne postave s širokim obrazom in svetlardečkastimi lasmi. Obraz ima popolnoma moder, na ustnih pa ima strnjeno kri, ki ji daje še posebno grozen videz. Na vratu ima modre in globoke vtise rok in vrvice zelenega puloverja.

Komisija je dognala, da je bilo dekle zadavljeno z debelo vrstico, ki jo ima na zelenem puloverju, Morilec, ki je napadel dekle ali morda šel z njo na sprehod, jo je najbrže nenadoma zagrabil in potegnil vrstico ter jo tako zadavil. To domnevo potrjuje dejstvo, da je vrstica le z enojnim vzdom. Dekle drugače nima nikakih drugih znakov in podplut. Morilec je najbrž napol zadavljeno dekle hotel suniti v Voglajno, kjer je posebno globoka, da bi se vtlopila, ker pa je preveč kričala in klicala na pomoč, jo je sunil v grmovje, da se je zvijalo v groznih mukah in izdihnilo.

Ali gre za umor iz maščevanja ali kako ljubezensko tragedijo, je za enkrat še skrivnost. Ni pa izključeno, da je dekle napadel morilec z namenom, da bi jo oropal ali celo kaj drugega otloril z njim. Umorjena nima pri sebi nikake torbice, katero pa je morala vsekakor imeti, ker nima na obleki žepov.

O tem umoru govore povsod in na vse načine si ljudje tolačitvo za grozen zločin. Oblast je takoj uvedla najstrožjo preiskavo, dosedaj pa se še ni ugotovila niti identiteta umorjenke niti morilca. Med ljudstvom se širi glas, da je umorjenka stanovala na Hudinji, doma pa je baje iz Polzele.

Belgrad : Pariz 2 : 1

Belgrajska nogometna reprezentanca je večraj sredi Pariza doživela izredno lep uspeh in s svojo zmago nad reprezentanco Pariza beleži v letošnjem letu najlepši mednarodni uspeh jugoslovanskega nogometa. Belgrajčani so proti Parizanom nastopili v sledeči postavi: Mrkušić, Anđelković, Duba, Lechner, Stevović, Djokić, Tirnanić, Valjarević, Petrović, Božović in Glišović. Reprezentanca Pariza je nastopila v stadionu Co lombes in ji je prisostvovalo okoli 30.000 gledalcev. Belgrajčani so v Parizu pokazali zelo lepo igro in so povsem zasluženo zmagali. Prvi gol je zabil proti koncu prvega polčasa Valjarević, takoj v začetku drugega polčasa je pariška desna zveza Hoiserver streljal nepričakovano iz daljave 30 m. Golman Mrkušić, ki ni računal na možnost, da bi šla žoga v gol, se niti nismil ni zanjo. Zmagonosni gol pa je zabil Valjarević. Pariška publika je zmago gostov lepo pozdravila.

Iz športne krošnje

Trije protesti. Proti nedeljskim ligaškim tekam so brozjavno protestirali trije klubi: naša Ljubljana, Gradjanski in zemunska Šparta. Ljubljana bo svoj protest utemeljila s tem, da je v moštvo varaždinske Slavije nastopil igralec Keržan, ki zaenkrat še ni pravilno verifciran in torej nima pravice nastopati za Slavijo. Iz istega razloga je prejšnjo nedeljo protestirala tudi sarajevska Slavija.

Zemunska Šparta je protestirala iz podobnega razloga. Po njihovem mišljenju nima pravice nastopa za Hajduka igralec Požega. Tudi Hašk je proti izidu tekme prejšnjo nedeljo protestiral iz istega razloga.

Gradjanski pa je protestiral proti nedeljskemu sarajevskemu rezultatu zaradi grobe Slavijine igre in zaradi fizičnih napadov na igralce Gradjanskega. O tekmi med sarajevsko Slavijo in Gradjanskim je Joso Jakupić, tajnik Gradjanskega, dal sledečo izjavo: Gradjanski je vložil protest zaradi nebrzdane in naravnost kriminalne igre igralcev Slavije, ki so bili ščuvani, da so se tako divjaško obnašali. Poudariti je treba, da je pri tem igral veliko vlogo zvezni funkcionar Ivan Rap, ki je celo osebnega nagovarjal igralce k tako surovi igri. Trdno sem prepričan, nadaljuje Jakupić, da bodo imeli ti nekulturni in nešportni izpadi velike posledice v ligaškem tekmoivanju.

V Sarajevu so bili težko poškodovani Brozović, Hügl, Wölfl in Šipoš. Brozoviću so morali dati nogo v gips. Po izjavah funkcionarjev Gradjanskega je bil italijanski sodnik Matteo presenečen nad dogodki, ki so se odigrali na igrišču Slavije. Gradjanski je za nocoj sklical izredno sejo, na kateri bo razpravljal o sarajevskih dogodkih. Gradjanski bo proti igralcu Rajliču vložil kazensko sodbo, češ da je hotel poškodovati Brozovića. Po poizvedovanju istih funkcionarjev je bilo kaznovanih pet igralcev z upravnimi kaznimi zaradi izpadov na igrišču.

Besedo imajo sedaj Sarajevčani. Tako kot slika stvar Gradjanski, gotovo ni bilo, ker nam je že dolgo znano, da Gradjanski ob vsakem svojem porazu išče drugotnih razlogov.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometriski tlak	Temperatura v 0	Temperatura na višini	Oblačnost	Veter (smernost, jakost)	Pada-vine (mm)	Vrsta
Ljubljana	760,7	10,4	0,5	92	mg. 10	—	—
Maribor	759,5	12,4	1,0	90	0	—	—
Zagreb	761,8	13,0	2,0	90	3	—	—
Beograd	758,7	15,0	8,0	90	10	SW ₂	—
Sarajevo	761,2	9,0	5,0	90	10	0	—
Vis	758,4	11,0	8,0	90	10	E ₂	39,0 dež
Split	757,8	15,0	11,0	60	10	NE ₂	2,0 dež
Kumboy	755,6	16,0	11,0	70	10	NNE ₂	—
Rab	759,4	15,0	7,0	50	4	E ₂	—
Dobrovnik	755,8	15,0	12,0	60	10	NE ₂	—

Vremenska napoved: Zjutraj hladno in megleno, čez dan večinoma jasno vreme. — Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od ponedeljka do danes: V ponedeljek 31. oktobra je bilo do 10.50 popolnoma oblačno. Ob 11 se je oblačnost pretrgala, nakar se je polagoma skoraj popolnoma zjasnilo in tako ostalo do 13. Popoldne ob približno 13.30 se je zopet močno pooblačilo in je ostalo večinoma oblačno do 18.20, nakar se je zopet naglo zjasnilo. Ponoči je bilo jasno, ozračje pa se je zelo ohladilo. Najnižja toplota zraka je znašala 13 stopinj C. Večraj zjutraj je bilo zelo megleno in hladno. Najnižja temperatura je znašala 0,5 stopinj C. Ob 10.30 je skozi meglo posijalo sonce, popolnoma pa se je zjasnilo šele ob 11.40, ko se je megla dvignila. Vse ostali čas dneva in tudi zvečer je bilo jasno, le tu pa tam so se pojavile manjše plati visokih oblakov.

Koledar

Danes, sredo, 2. novembra: Verne duše. Četrtek, 3. novembra: Hubert.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič-Tržaška cesta.

Umrla je večraj gospa Marija Cesar, stanujoča v Krakovem, Kladezna ulica 8. Dobri ženi in materi naj bo lahka zemlja!

Stenografske tečaje za začetnike, za parlamentarno pismo ter za nemško stenografijo bo tudi letos priredilo Stenografsko društvo, ako se prijavi vsaj po deset reflektantov. Ukovina je 30 din na mesec za dve ted. uri. Prijave na trgovski akademiji.

Uvedba brzojavne in telefonske službe pri pošti Juršinci. Dne 27. oktobra t. l. je bila pri pošti Juršinci uvedena brzojavna in telefonska služba. Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani.

V Križankah imajo jutri zjutraj oo 6 križanski moški kongreganisti sveto mašo za rajne sobratke kongregantice. Med sveto mašo skupno obhajilo.

Vse posetnike velikega koncerta Glasbene Maticе, pa tudi one, ki se sicer zanimajo za naše glasbeno življenje opozarjamo, da je izdala Glasbena Matica danes koncertni spored za slavnostni koncert, ki bo 7. t. m. v veliki dvorani Uniona v proslavo našega osvobodjenja in zedinjenja. V tem koncertnem sporedu je priobčena podrobna analiza Škerjančeve najnovejše simfonične kantate za soli, zbor in orkester, ki jo bo izvajala Glasbena Matica s sodelovanjem solistov Heybalove, Kogejve, Banovca in ravnatelja Betetta ter simfonične orkestra Ljubljanske Filharmonije prihodnji ponedeljek. Za lažje in boljše razumevanje dela je neobhodno potrebno, da vsak posetnik to analizo, ki jo je sestavil avtor sam, pazno in tudi večkrat prečita. Opozarjamo na ponedeljni koncert za katerega so vstopnice v predprodaji v knjigarni Gl. Maticе na Kongresnem trgu.

Akademski klub »Straža« poziva svoje članstvo, da se polnoštevilno udeleži obiska groba tovarišča-mučenika R. Dolinarja, danes ob 2 popoldne, ker se večeršnjega skupnega obiska vseh v AZ včlanjenih društev zaradi duhovnih vaj ni mogla udeležiti. — Predsednik.

Mladinsko protituberkulozno gibanje. Prosimo vse organizacije za mladinsko zaščito in skrbstvo, kakor tudi vse druge ustanove s sličnim smotrom in namenom, ki imajo svoje seje v Ljubljani, da nam zaradi sodelovanja v protituberkulozni borbi med mladino in poživljenja našega Mladinskega odseka do 5. novembra t. l. javijo svoj točen naslov ter obenem navedejo predsednikovo in tajnikovo ime. Protituberkulozna zveza v Ljubljani, Gospodarska c. 2/II.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 20.

Sreda, 2. novembra: Veriga. Red Sreda. Četrtek, 3. novembra: Izsiljena ženitev, Ljubzen zdravnik. Red A.

Petek, 4. novembra, ob 15: Car Fjodor. Dijaška predstava pa globoko znanih cenah. Izven. Sobota, 5. novembra: Žene na Niskavuoriju. Izven. Znižane cene.

Opera. — Začetek ob 20.

Sreda, 2. novembra: zaprto. Četrtek, 3. novembra: Boris Godunov. Red Četrtek. Petek, 4. novembra: zaprto. Sobota, 5. novembra: Poljub. Red B.

Jutri, v četrtek, bo v operi veličastna ruska opera »Boris Godunov«, ki jo je uglašil skladatelj Musorgski. Naslovno parlijo poje g. Robert Primožič, ki bo delo tudi režiral. Ostala zasedba kakor običajno. Predstava je za red Četrtek.

Železniškim invalidom

Dne 10. aprila t. l. je bilo v »Službenih navdah« št. 11 razglašeno, da se prevedejo kronski železniški invalidi. Ker se pa prevedba še ni izvršila, dasiravno je bilo v tej stvari že več intervencij, je predsednik združenih društev železniških upokojencev Kiš iz Zagreba dne 25. oktobra osebno odšel v Beograd. Bil je pri prometnem ministru in generalnem direktorju državnih železnic. Načelnik občega oddelka Bogdan Nikolić mu je pojasnil, da je vprašanje prevedbe sedaj razjasnjeno ter bodo oblasne direkcije v najkrajšem času obveščene, da prevedbo izvedejo.

Kiš je pri tej priliki tudi na vseh merodajnih mestih ponovno posredoval za železniške upokojence v vseh vprašanjih, kakor tudi glede poboljšanja novo in staropokojencev. Sporočeno mu je bilo, da se bodo ta vprašanja končno rešila po državnozbornih volitvah. — Toliko v pojasnilo na mnoga povpraševanja. Salamun.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša dobra mama, stara mama in prababica, gospa

Uršula Derganc roj. Kapsch

umrla v noči 31. oktobra 1938 v 84. letu starosti, previdena s tolažili sv. vere. Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 2. novembra ob pol štirih iz hiše žalosti, Komenske ul. 4, v Ljubljani, na pokopališču pri Sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi sv. Petra v Ljubljani in sv. Štefana v Semiču. Prosimo tihega sožalja. Ljubljana, dne 2. novembra 1938.

Zalujoči ostali:

dr. Franc, Rudolf, Janez, Štefan, sinovi; Marija Kambič, Terezija Hofmann, Kristina Šober, Ana Sepaher, hčere; zetje in sinahe; vnuki in vnukinje.

V Franciji kopljejo zaklade

Ljudska govornica ve povedati o mnogih zakladih, ki so jih zakopali v zemljo bogati graščaki bodisi iz kateregakoli vzroka. Večinoma so to le govorice, ki jih je ustvarila ljudska domišljija in so brez stvarne podlage. Večno uboštvo in trda borba z življenjem, ki ga bje mal človek, privezan na skromno plat zemlje, večno hrepenenje priti do bogastva in to čim lažje, je povod tem govoricam, ki imajo včasih le nekaj resnice v sebi.

Nedavno je ljudi v neki vojvodinski vasi popadla »zlata mrzlica«, katere izvor je bil v govoricah, češ da je v izsušeni strugi reke pokopan v treh zlatih krstah hunski kralj Atila. In ljudje so pričeli ta grob mrzlično iskati.

Nekaj podobnega se je zgodilo te dni v vasi Crozet v Franciji. Ta vas šteje 400 prebivalcev, ki se pečajo z lomljenjem kamna. Prav nič se ne bi razlikovala od drugih vasi, če ne bi bila poznana po številnih zakladih, ki so zakopani v zemlji. Baje so jih zakopali graščaki v burnih dneh francoske revolucije. Vaščani vedo povedati o večih rodbinah, katerih bogastvo izhaja od tega, ker so našli zaklad. In če kdo na hitro pride do premoženja, tedaj pravijo, da je »našel lonec« napolnjen s cekini.

Pred leti je neki Molinari, ki je bil nabiralec rastlin in starinar, našel v stari skrinji pergament, kjer je bilo zapisano, kje se zakladi nahajajo in koliko jih je. Ta skrinja pa je bila nekoč last nekega graščaka. Molinari je stanoval pri nekem Odobetu. Da bi svojemu najemodalcu povrnil uslugo, ki mu jih je ta izkazoval, mu je podaril to staro pisanje. Odobet je napravil nekaj prepisov in jih dal nekaterim svojim dobrim prijateljem. Ti so začeli iskati, toda zaradi raznih sprememb so se imena v zemljiški knjigi tekom let precej spremenila. Vendar se je končno našel nekdo, ki je imel več sreče. Besedilo tega staro pisanja je še enkrat točno pregledal in prišel s smotnim izkopavanjem. V tem pisanju je stalo, da sta L. 1794 dva človeka zakopala 24.000 florentincev in mnogo srebrnine, ki sta jo pobrala iz kapelice, ki je bila last enega od teh, da bi dragocenosti tako obvarovala pred grabeljimi rokami. Dalje pisanje omenja travnik, kjer je zaklad zakopan, pri čemer se

poslužuje strani neba in imen, ki jih je zgodovina že zbrisala ali pa spremenila. In na koncu pravi pisanje: »Vsakemu od naju pripada polovica zaklada in oba se zaklinjajo na svojo čast in zveličanje, da ne poveva nikomur, kje zaklad leži, pa naj pride karkoli. Za naju in najine otroke. Dne 14. novembra 1794.« Bog ve, kako sta končala in kje ju je zagrnila ruša.

O božiču lansko leto je M. Comte na svojem travniku opazil, da se v dolžini 150 čevljev od imenovanega kraja, ki ga staro pisanje omenja, nahaja v tleh luknja, v kateri se je dobro videlo sledove rje in plesnobe ter obliko lonca, ki je vseboval srebrnino in florentince. Kako se je to zgodilo? Neznanci so kopali v času, ko se delo na polju konča in se dela bolj doma. Pa tudi sicer ljudje niso polagali na izkopavanje važnosti, kajti mnogo jih je pokusilo, pa niso ničesar našli. In tako so neznanci to izrabili ter napravili »skok« v vas. To se je zgodilo dne 24. decembra lanskega leta. Tega dne so prišli v vas pozno popoldne — ko je bila gosta megla — v avtomobilih trije moške, oboroženi s krampi, motikami in svetri za vrtanje. Kopali so, našli in — odšli.

Življenjski roman ženske, ki je prebila 50 let v pragozdu

Letos, začetkom meseca oktobra se je vkracala v pristanišče Rio de Janeiro na parnik »Negro« neka ženska, ki je vzbudila s svojo postavo pri vseh potnikih veliko pozornost. Bila je nenavadno velika, njena drža prisiljena pokončna in njene kretnje trde in negotove, kakor kretnje kakke punčke, ki jo poganja »skrit mehanizem«. Lase je imela snežnobele, njen izraz v obrazu pa je bil tak, da je dal sklepati na čela človeka in kremeniti značaj. Poteze so bile ostre in plemenite, toda ves izraz je bil poln čudovite miline. Niti la-dijski častniki in niti potniki niso mogli ugotoviti, ali je ta staraka z živahnimi, svetlimi očmi, ki je zbujala toliko spoštovanja Indijanka ali ne. Njena priprosta obleka je pač kazala, da je staraka preživela več svojega življenja v pragozdu, kot med civiliziranimi ljudmi.

Nekaj ur kasneje so pa izvedeli vsi potniki in kmalu nato tudi vsa Brazilija, kako se imenuje ta čudna žena. Mladega braziljskega kapitana

Vsota 24.000 florentincev predstavlja lepo premoženje. Ta denar so začeli kovati l. 1251. v Florenci. Zlatnik je tehtal okrog 3,5 g in vsa ta odkopana vsota predstavlja premoženje okoli dva milijona din našega denarja.

Vsi tisti, ki so se čutili zaradi izkopenega zaklada prikrajšane, pa niso držali križem rok. Ko so se nehali čuditi in so videli, da neznanec nima namena zaklada deliti, so začeli iskati »dediča«, ki sicer ni verjetno, da bi bil on, možno pa vendar. In so ga našli v osebi nekega pariškega advokata, ki se imenuje de Borsat.

Družina Borsatov izvira iz pokrajine de Gex in sorodniki so dolgo časa bivali v Versoneuxu, kjer je bil l. 1828 eden Borsatov župan in je zgradil čez reko most, ki še danes stoji. Vaščani so se torej pritožili in okrajno načelstvo je začelo stvar preiskovati. Jasno je, da je izkop tega zaklada med prebivalstvom pokrajine Gex povzročil veliko razburjenje, zlasti v nekaterih predelih, kjer se, kakor pravijo, nahajajo še drugi zakladi. Med ljudmi je še nekaj prepisov pergamentov, ki, kakor se zdi, izvirajo od Molinarija in Odobeta. V teh papirjih stoji zapisano, da je še nekaj zakladov, ki bi v teh polomljenih časih marsikomu prav prišli.

Mi jim želimo mnogo sreče, konkurence jim pa ne mislimo delati.

je poklicala k sebi in mu dejala: »Jaz sem ona učiteljica Philippina Grabbor, ki je pred 50 leti izginila iz Rio de Janeiro. Zivela sem med divjimi Indijanci polnih 50 let; sedaj pa hočem še enkrat videti, kakšen je svet.«

Ime Philippine Grabbor je bilo zadnja desetletja nešteto krat imenovano v poročilih in potpisih. Raziskovalci in potniki skozi pragozdove so vedno znova zatrjevali, da so čuli od Indijancev, da je v spodnjem delu Arinos neka tuja bela ženska, katero Indijanci visoko spoštujejo. Trgovci z gumijem in lovei so pripovedovali prave bajke o tej ženski, ki ima baje velikanske zaklade. Toda nikdar ni nihče od belih ali meancev videl te pravljice ženske. V mestih so vedno smatrali govorice o Philippini Grabbor kot plod preveč razgrete fantazije.

Sedaj pa je stala živa pred mladim kapitano in mu pripovedovala svoje doživljanje, ki so

bili namenjeni javnosti. Ta je bil roman, ki bi ga pisal lahko samo pisatelj...

Philippina Grabbor je bila vzgojena v nekem duhovnem zavodu v Londonu. To je bilo v sedemdesetem letu preteklega stoletja. Njeni starši so bili precej premožni in lepa Philippina je imela vsega na razpolago, kar je pozelela. Vendar mlado dekle ni imelo nobenega smisla za zabavo in zunanji blesk. Hotela je postati učiteljica, toda ne v Angliji, temveč nekje na tujem. Z dvajsetimi leti je odpotovala v Južno Ameriko, kjer je v Rio de Janeiro dobila mesto učiteljice.

Dve leti kasneje se je zaljubil v lepo Angležinjo José Reiro, eden najuglednejših uradnikov in bogatih mož glavne mesta. Philippina je vrčala ljubezen; že se je bližal dan poroke, ko je bila nekega dne Philippina neprosto voljna priča razgovoru, iz katerega je bilo razvidno, da je imel José Reiro ljubezenske odnose že z neko drugo žensko.

Philippino Grabbor je ta dogodek tako presunil, da je sklenila obrniti hrbet civiliziranemu svetu in živeti v miru in samoti. Neke noči je izginila iz Rio de Janeiro in nihče je ni več videl. Toda ta ljubezenski roman je imel še svoje nadaljevanje, o katerem je Philippina Grabbor izvedela po svojem prihodu v Pariz.

José Reira so takrat obdolžili, da je lepo učiteljico umoril in skril njeno truplo. Prišel je pred sodišče, ki ga je pa izpustilo radi pomanjkanja dokazov. Po oprostitvi sodbi je poklical k sebi nekega senatorja, kateremu je izročil oporoko. V oporoki je zapustil vse premoženje Philippini Grabbor. Denar je vložil v angleško banko, nato si pa pogljal kroglj v glavo. V pismu je še sporočil, da ne more in noče živeti brez Philippine Grabbor.

Pismo je imel spravljeno senatorjev sin, ki je upravljal Reirovo premoženje. Nekaj tednov kasneje je stara gospa prečitala pismo, ki jo je globoko pretreslo.

Kakor so po nekaj dneh poročali časopisi, je odločila, da odstopa vse podedovano premoženje v kulturne svrhe. Staraka ni nadaljevala potovanja v svet, temveč se je spet vrnila v divjino.

Hamburški šolarji bodo tepeni

Vsak od naš se še dobro spominja tistih letnih časov, ko je »obal« hlače po klopih in ko je švigala učiteljeva palica ne po klopih, ampak po hlačah. V tretjem razhu so pred kratkim sprejeli odredbo, po kateri se šolarji lahko kaznujejo s telesnimi kaznimi.

Hamburger Uher Zeitung, glasilo učiteljev, pravi, da bi to lahko imenovali »zapoved pravega nemškega učitelja«. List pristavlja, da je pravica nalaganja telesne kazni pripoznana načeloma učiteljem mestnih šol. Telesne kazni ne morejo biti naložene brez pridržka.

Če se zgodi, da se mora kazen ponoviti isti dan po večkrat in na isti osebi, se je treba poprej posvetovati z vodjo zavoda. Ravno tako pa se je treba predhodno posvetovati z vodjo zavoda, kadar gre za telesno kaznovanje deklic.

V primeru, da bi učenci pokazali stalno nagnjenje do kake pogrške, bo treba pred vsako telesno kaznijo posvetovati se z zdravnikom, ki mora biti za to zaprišen. Vse telesne kazni bodo zapisali v posebno knjigo, nekatere hruke. Ena stvar je pa popolnoma jasna: arijski fantalini naj se dobro držijo!

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 1. novembra: 12. Verdi: Requiem — 12.45 Po ročila — 13. Napovedi — 13.30 Verdi: Requiem (plošče) — 14. Napovedi — 14.30 Mladinska ura: Spominu naših mladih umrlih pesnikov in pisateljev (g. prof. Fr. Vodnik — 15. Mladinska ura: November v naravi (g. Miroslav Zor) — 15.30 Meyerbeer: Ples z baklami (plošče) — 16.30 Vagoja v družini, II. del (g. dr. Stanko Gogala) — 17. Napovedi, poročila — 18.30 Nac. ura — 19.30 Prirodopisni kotiček — 20. Koncert pevskega zbora iz Ježice: Vojaške pesmi — 20.45 Grieg: Peer Gynt, suita (plošče) — 21.15 Pevski koncert ge. Mile Kogejve, članice opernega gled. — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Duet klavirja in harmonija.

Drugi programi

Sreda, 2. novembra: Belgrad: 20. Humor. 21. Nar. pesmi. 21.30 Havaški kvartet. 22.15 Plošče. — Zagreb: 20. Prenos koncerta iz Marijine cerkve, 21. Hajdovnih »Sedem besedi«. — Sofija: 19.45 Faustova poslušalja. — Pariza: 19. Salonska glasba, 20. Nabožna glasba. — Budimpešta: 19.45 Prenos, 21.30 Plošče. — Trst-Milan: 21. Masa z rekviemom, nato orgelski koncert: — Rim-Bari: 21. Kakor Milan. — Dunaj: 19. Beethovnova suita, 20.10 Igra, 20.30 Brahmovova I. simfonija, 22.30 Ork. koncert. — Berlin: 10.10 Filmska in plesna glasba. — Frankfurt: 20.15 Komorni koncert. — Stuttgart: 20.10 Plesni večer. — Bernomünster: 20.10 Bachova dela. — Strasbourg: 20.30 Verdijev »Requiem«.

Tako je gorelo pretekli teden sredi Marseillea. — Stavba s stolpom je palača blagovnice »Nouvelles Galeries«, kjer se je vnelo. Zraven je stavba neke banke, ki je tudi zgorela.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Ta čas sta sedela Antonio in Juan v kajuti in negovala brata Francoisa. Skozi strop so vudarjali k njim vseh vrst ropoti, ponoči prijetno brenkanje kitare, ukročni plesni koraki dečka Pola ter dona Ramona petju namenjeni grgrajoči glas. Na take muzikalne izraze je prebivališče neredko odgovorilo s pritrdjevanjem, v katerega sta se nerazločno mešala posmeh in resnično priznanje. Pri vsakem poslabšanju stanja je Antonio jasno opazil, da utegneta kapitan in prebivališče nekega dne skupaj nastopiti proti njemu. Šele sedaj mu je bilo jasno, da je bil don Ramon prevečan človek.

Eno pa mu je bilo žalibog jasno: brat Francois bo moral kmalu zapustiti ladjo. Komaj da je bilo pri roki toliko sredstev, da ga je ohranil pri življenju. Mrzlca je naredila neizogibno ostre krivulje, a Antonio je sedel brez pomoči poleg ležišča in storil, kar je bilo v njegovih močeh. Ze moram reči, si je mislil, da nimam nobenega povoda, da bi posebno rad vozil po morju. Na ladjah nimam nobene sreče — na suhem se vse mnogo prej posreči! Odnesla sta brata Francoisa iz ozke temne luknje na koncu hodnika h kajuti, kamor ga je bil don Ramon prezirljivo pregledal, v veliko palubno kabino. Vrsta s svincom obdanih oken v oblihi vdolbinah se je vlekla ob vsej ladijski strani in tvorila neke vrste veliko okno, skozi katero je po dveh popoldne močno sijalo sonce. Na tleh je ležala še vedno izrabljena, obledela preproga z nekim tajinstvenim grbom. V nekem kotu je bil velik madaž temno rdeče barve, o katerem so pripovedovali grozne zgodbe.

»Aristocratic« je bila namreč gospa s svojo preteklostjo. Nekaj let pred revolucijo je bila v Marseilleu zgrajena za nekega bogatača, z novim plenstvom obdarjenega bančnika. Takrat je nosila ime »La Venus du Midi«. Pripovedovali so, da je na vožnji v Neapelj takratni lastnik umoril svojo ljubljeno, in za dokaz je služil prav ta temni madaž. Ta zgodba se je držala ladje vseskozi. V ostalem pa ni dolgo služila za zabavo in po nekkih groznih medigrah je prišla za majhno ceno v špansko trgovino s sužnji.

Zaradi takih usodnih zgodb je učinkovalo na splošno precej ne-uzitno okrasje kabin zelo neprijetno. Kar je bilo oprave iz srebra,

to so seveda večji del odtrgali ali pa odbili s kladivom. Tu pa tam se je le še ohranilo in se blestelato skozi skorjo svoje umazanije. Antonio in Juan sta se na vsa moč potrudila, da sta jo lično uredila, toda brat Francois je takoj izvedel, čim sta ga prenesla tjakaj, kljub svojemu bednemu stanju, za ožrače te sobe.

Francoska šaljivost nekdanjega svetovnjaka se je zablistala v njegovih očeh, odkar je ležal v novi okoliščini in ogledoval zares meščansko narisane bogove ljubezni, ki so na namazanem modrem stropu poskakovali med okruženimi progami cvetlice. Razveselila ga je misel, da so ga za zadnjo uro prenesli v prostor, kjer je še zmerom nalahno dišalo po parfumu dona Ramona, v kabino, katere tapetnik je bil očividno neke vrste propadli genij, kajti na steni je prikazal z vsa resnostjo nedolžno zgodbo Paula in Verginije na lahno pikanten način. Celo srečen konec ji je dal.

Vse to je razveselilo brata Francoisa, kajti celo v agoniji, ki se ga je lotevala, je ostal Francez. Ko sta ga prenesla v njegovo novo ležišče, se je hrabro smejal in šepetal Antoniju pripombo, naj bi ga doletel srečen konec, tisto, kar želi človeštvo pri vsaki zgodbi najti.

Toda tudi to je izrekel v napadu mrzlice. Govoril je nekaj drugega kakor navadno z glasom, ki se je zdel, da je pripadal nekemu prejšnjemu življenju. Zdelo se je, da leži na bolniški postelji bojevnik, ne pa menih. Skozi okna je gledal na vodne razore in videl za njimi modro črto obzorja, ki je izginjala. Zapri je oči. Ko ju je spet odprl, je bil že večer, vendar pa se njegovim, na široko odprtim, motnjavim očem ni zdelo nič izrazitega, da so strelce iz temnega prostora naravnost v rdečo sončno oblo. Zadržal, kar je videl v kratkem somraku, je bil morskoli volk, ki je prišel nekoliko bliže. Zdrnil se je. »Tako bi bilo ljudem, moj sin, če bi jim Bog ne naklonil svojega usmiljenja.«

To so bile zadnje besede, ki jih je zavestno namenil Antoniju, preden je mrzlca obšla v temo njegovega duha in ga zmedla. Ostale trenutke jasne zavesti pa je prihranil za besede svoje molitve.

»Če je mogoče, pusti, naj gre ta kelih mimo mene...« Poprosil ju je, naj zapreta okna, da bi zakrčila strahotno prikazen tam zunaj. Obesila sta molno brlečo svetilko. »Kjer sta dva ali trije zbrani v tvojim imenu...« Odslej so bile njegove besede nejasne, ker se je pogovarjal z nevidnimi stvarmi.

Tako močan in tako življenju vdan je bil duh v njem, da je bolnik sam v naslednjih dneh svoje nezvesti z nekim posebnim pozivljajom nenitrom osvoil in spreobrnil ne samo oba svoja strežnika, temveč tudi vso posadko, ki je prišla doli iz kajute. Antonio se je mnogokrat čutil, ko se je spomnil nazaj, da je brat Francois v dneh svojega polnega zdravja pokazal na zunaj toliko miru in obvladovanja samega sebe. Kajti njegovega duha je mogel po svoji okretosti, gorečnosti in veliki sili primerjati le plamenu, ki pada plapolaje iz

neba na zemljo. Nič čudnega, če je imel svet pred takim človekom strah. Nič čudnega, da so ostali zbegani pred tem skrivnim modrijanom vsi od guvernerja pa do Ciba. Prav gotovo so vsi zaslužili bližino bliska. Pa če si človek predstavlja, da bi to naravno silo pustil svobodno in bi z ognjem zajela vso družbo, kaj potem, »Jaz sem tvoja luč«, je mrmral nekoč bolnik, »in tvoj plamen razkrajja olje mojega življenja. Ne pusti ga, da bi tebi ne ugajalo!«

Pozneje pa se je zdelo, da je izgubil vsak čut tudi za resnost svojega stanja. Vse dni je ležal brez zavesti, a vedno večja izčrpanost se ga je lotevala. Šele tretjo noč je nastopila kriza, ki ji je sledil nenaden zlom.

Med vsem tem, po presunljivih in čudovitih dogodkih enako ožarjenega časa, so se negovalcu ob bolniški postelji odkrile same po sebi prav toliko kot vse globine in skrivnosti mladostnih dni brata Francoisa. In ker je negovalec vzrastle brez staršev, ga je takoj razpoloženje, v katerem se je bolnik pogovarjal s svojo materjo, napolnilo s posebno grozo tajinstvenosti in posebnosti.

V nekem gradu v Pikardiji je bilo, ko sta se mati in otrok sprehajala po sadovnjaku in se pogovarjala s ptički. Odprl se je travnik, a sanjajoči je pokleknil zraven male plahe deklice in ji pomagal trgati rožice. »Smeje se vendar, Adela, smeje se vendar, prosim te, speti!« je zaklical in se pokorno vzravnaval. »Tu imaš marjetico — vrši, nisem te nikoli pozabila, ker sem dobro vedela: ti nisi v resnici mrtva! Tu imaš cvetlice — glej, saj so še popolnoma sveže —« njegova roka je trgala po umazani posteljni odeži. Pokazal se je oče, mož napol šaljiv, napol resen. Če je bil razpoložen za smeh, se je bliskala njegova šala kot brušen diamant. »Toda jaz spadam semkaj, oče«, je rekel sin, »semkaj k našim kmetom!«

Drugo noč v sredi med dolgimi nezadržnimi fantazijami je bolnik spet polagoma prihajal k sebi. Sicer so zveneli njegovi stavki še čisto brez vsake zveze, toda dalo se je razločno slišati, da je bil v času strahot v Parizu in spremljal žrtve na konjačevem vozu h giljotini. Neznosna napetost, divje zabavljanje, mirna odpoved, zadnja priznanja tik pred smrtjo — vse to je bilo tako strahotno živo, ko so vzniknili ti dnevi strahot in ometižnih možganih menih. Pa tudi besede so bile spet odločnejše, ki jih je govoril v tolažbo obupancem in onim, ki so bili polni upanja. Antoniju se je kar zdelo, da sedi v njim v vozu, mislil je, da vidi, kako mečejo pariške palače žalostne sence na spreved obsojencev. V hladnem sijaj svetilke v kajuti, v tišini — ki jo je prekinjal le zvenčeti glas umirajočega in tiho škripanje ob udarcih valov — so postale slike žive, kakor da bi se o njih ne samo govorilo, temveč bi bile z vsem življenjem tu. Antonio se je čutil prav sredi med njimi, pa vendar na tajinstven način daleč stran.